

آسیب‌های شدید روانی و
اختلال استرس پس از سانحه در
کودکان و نوجوانان

یک راهنمای بالینی برای ارزیابی، تشخیص و درمان

دکتر جواد محمودی‌قرائی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

سرشناسه: محمودی قرانی، جواد، ۱۳۵۱ -
 عنوان و نام پدیدآور: آسیب‌های شدید روانی و اختلال استرس پس از سانحه در
 کودکان و نوجوانان: یک راهنمای بالینی برای ارزیابی، تشخیص
 و درمان / تألیف دکتر جواد محمودی قرانی
 مشخصات ناشر: تهران: نشر قطره، ۱۳۹۱
 مشخصات ظاهری: ۱۷۸ ص.: مصور، جدول
 فروست: سلسله انتشارات - ۱۵۴۱. روان‌شناسی - تألیف - ۱۶۲. روان،
 کودک، نوجوان - ۲
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۹-۶۱۶-۴
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
 موضوع: اختلال فشار روانی پس‌آسیبی در کودکان
 موضوع: کودکان - حوادث
 رده‌بندی کنگره: R J ۵۰۶ / الف ۳ ۱۳۹۱
 رده‌بندی دیویی: ۶۱۸/۹۲۸۵۲۱
 شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۲۸۸۱۸۸۲

ISBN: 978-600-119-616-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۹-۶۱۶-۴

نشر قطره

آسیب‌های شدید روانی و اختلال استرس پس از سانحه در کودکان و نوجوانان

دکتر جواد محمودی‌قرائی*

ویراستار ادبی: حشمت‌الله نادرشاهی

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۱

چاپ: پردیس دانش

نیراژ: ۴۰۰ نسخه

بها: ۷۰۰۰ تومان

* فوق تخصص روان‌پزشکی کودکان و نوجوان

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است.
تکثیر تمام یا بخشی از این کتاب به هر شکلی
(به صورت صوتی، تصویری، الکترونیکی و...)
منوط به اجازه‌ی کتبی ناشر است.

خیابان فاطمی، خیابان ششم (شیخلر)، پلاک ۲

دورنگار: ۸۸ ۹۶ ۸۹ ۹۶

۸۸ ۹۷ ۳۳ ۵۱-۳

صندوق پستی: ۵۱۶۵-۱۴۱۵۵

www.nashreghatreh.com

info@nashreghatreh.com

nashreghatreh@yahoo.com

Printed in the Islamic Republic of Iran

فهرست

یادداشت.....	۹
مقدمه‌ی مؤلف/ مترجم.....	۱۱
بخش یکم: اختلال «استرس پس از سانحه» در کودکان.....	۱۳
فصل اول: علامت‌شناسی.....	۱۵
فصل دوم: همه‌گیرشناسی.....	۲۱
فصل سوم: علت‌شناسی.....	۲۳
بخش دوم: ارزیابی آسیب‌های روانی در کودکان.....	۳۷
فصل چهارم: اصول اساسی ارزیابی.....	۳۹
فصل پنجم: ارزیابی کودکان خردسال.....	۴۸
فصل ششم: ارزیابی آسیب‌های روانی در کودکان.....	۷۵
فصل هفتم: ارزیابی سوگ آسیب‌زا در کودک.....	۹۴
فصل هشتم: مصاحبه‌ی بالینی.....	۹۸
فصل نهم: تشخیص اختلال «استرس پس از سانحه».....	۱۰۴
فصل دهم: درمان اختلال «استرس پس از سانحه».....	۱۱۲
بخش سوم: پیوست‌ها.....	۱۲۱
پیوست الف: پرسش‌نامه‌ها.....	۱۲۲
پیوست ب: مقیاس‌ها.....	۱۵۹
منابع.....	۱۷۷

یادداشت

سلامت روان کودکان و نوجوانان و خانواده از ارکان اصلی سلامت هر جامعه‌ای محسوب می‌شود. یکی از ابعاد مهم این حوزه ارتقای دانش همگانی و تخصصی در زمینه‌ی آشنایی با عوامل مؤثر در شکل‌گیری سلامت روانی کودکان و نوجوانان و هم‌چنین عواملی که این سلامت را به خطر می‌اندازد و راه‌های پیشگیری و مداخله در این موارد است.

انجمن روان‌پزشکی کودک و نوجوان ایران در راستای رسالت خود در زمینه‌ی بالا بردن دانش همگانی و تخصصی و معرفی آخرین دستاوردهای علمی در این زمینه، اقدام به انتشار سلسله کتاب‌هایی در زمینه‌ی بهداشت روان کودکان، نوجوانان و خانواده، کرده است.

هدف از ارائه‌ی این مجموعه که توسط اساتید و روان‌پزشکان برجسته‌ی کشور تألیف می‌شود، آشنا کردن خانواده‌های عزیز و متخصصانی که به نوعی با این گروه سنی سر و کار دارند با یافته‌های علمی جدید در زمینه‌های مختلف بهداشت روان کودکان و نوجوانان، از

جمله فرزندپروری، بیماری‌های مختلف روان‌پزشکی، مشکلات رفتاری و هیجانی و ... است.

امید است انتشار این کتاب‌ها، بتواند گامی هر چند کوچک، در ارتقای سلامت روان فرزندان این مرز و بوم که سازندگان آینده‌ی کشور خواهند بود، بردارد.

دکتر مهدی تهرانی‌دوست

رئیس انجمن روان‌پزشکی کودک و نوجوان ایران

مقدمه‌ی مؤلف / مترجم

اختلال «استرس پس از سانحه» یکی از اختلالات شایع در کودکان است که درد و رنج فراوانی را بر آنان تحمیل می‌کند. شناسایی و درمان این اختلال، به‌خصوص در کودکان خردسال با دشواری‌هایی همراه است. بخشی از این دشواری به دلیل فقدان مطالعات کافی در این زمینه و بخشی نیز به دلیل تفاوت‌های تکاملی کودکان در سنین مختلف و الگوی متفاوت بروز نشانه‌ها در آن‌ها است. لذا این اختلال، به‌رغم میزان شیوع بالا، کم‌تر مورد توجه درمان‌گران واقع می‌شود. در این نوشتار سعی شده است ضمن معرفی اختلال و نشانه‌های آن در خردسالان و کودکان، شیوه‌های ارزیابی، تشخیص‌گذاری و درمان به تفصیل مورد بحث قرار گیرد.

لازم است از جناب آقای حشمت‌الله نادرشاهی، که زحمات ویراستاری ادبی را پذیرا شدند؛ جناب آقای مهندس فیاضی، مدیریت نشرقطره و نیز کارکنان این انتشارات؛ جناب آقای دکتر تهرانی‌دوست

ریاست، سرکار خانم دکتر شهریور دبیر انجمن روان‌پزشکی کودک و نوجوان برای پذیرش و چاپ این کتاب صمیمانه سپاس‌گزاری نمایم. برای همه‌ی این عزیزان، و سایر دوستانی که در پدیدآوردن کتاب نقش داشتند و نام‌شان ذکر نشده، آرزوی موفقیت دارم.

دکتر جواد محمودی قرائی

www.ketab.ir